

Sygn. akt VU 240/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 września 2013 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSR del. Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant st. sekr. sądowy Zofia Aleksandrowicz

po rozpoznaniu w dniu 23 września 2013 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku K. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. M..

o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy

na skutek odwołania K. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. M..

z dnia 25 stycznia 2013 r. sygn. (...)

1. **oddala odwołanie,**

2. **przyznaje pełnomocnikowi adwokatowi T. M. wynagrodzenie w kwocie 73,80 (siedemdziesiąt trzy złotych osiemdziesiąt groszy) tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy z urzędu, którą to kwotę wypłacić z rachunku Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb.**

Sygn. akt VU 240/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25 stycznia 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. M.. odmówił K. B. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Od powyższej decyzji K. B. wniósł odwołanie w dniu 13 marca 2013 roku.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

K. B. urodził się w dniu (...). Ma wykształcenie zasadnicze zawodowe.

W okresie aktywności zawodowej wnioskodawca był zatrudniony:

- od 1 września 1989r. do 9 listopada 1990r. w Spółdzielni (...)w P. T. w charakterze ucznia praktycznej nauki zawodu mechanik samochodowy;

- od 10 listopada 1990r. do 31 sierpnia 1992r. w Gminnej Spółdzielni (...) w charakterze ucznia-mechanika samochodowego;

- od 2 listopada 1992r. do 31 grudnia 1994r. – w Piekarni-Cukierni (...) w charakterze piekarza;

- od 1 stycznia 1995r. do 31 grudnia 1998r. prowadził działalność gospodarczą w zakresie piekarnictwa ;

- od 1 stycznia 1999r. do dnia 13 kwietnia 2006r.– bezrobotny;

- od 14 kwietnia 2006r. do 13 lipca 2006r. – Usługi (...) w charakterze pracownika sezonowego w szkółce leśnej;

- od 22 czerwca 2007r. do 15 maja 2009r.- w (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w charakterze szlifierza – montera;

- od 21 sierpnia 2009r. do 7 listopada 2009r. - w (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w charakterze szlifierza – montera;

- od 3 marca 2011r. do 8 października 2012r. w (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w charakterze szlifierza – montera;

(dowód: świadectwo pracy z dnia 9 listopada 1990r. – k. 4 akt ZUS, świadectwo pracy z dnia 1 września 1992r. – k. 5 akt ZUS, , świadectwo pracy z dnia 31 grudnia 1994r. – k.6 akt ZUS, zaświadczenie o wpisie do ewidencji z 30.11. 1994r. – k. 10 akt ZUS – świadectwo pracy z dnia 14 lipca 2006r. – k. 11 akt ZUS, świadectwo pracy z dnia 2 czerwca 2009r. – k. 11 akt ZUS, świadectwo pracy z dnia 13 listopada 2009r. – k. 15 akt ZUS, świadectwo pracy z dnia 8 października 2012r. – k. 17 akt ZUS)

Ogólny staż pracy wnioskodawcy wynosi 13 lat 8 miesięcy i 5 dni w tym 10 lat, 10 miesięcy i 12 dni okresów składkowych i 2 lata, 9 miesięcy i 23 dni okresów nieskładkowych (po ograniczeniu do 1/3 okresów składkowych)

(dowód: pismo organu rentowego. – k. 38 akt ZUS)

W dniu 16 października 2012 roku wnioskodawca złożył wniosek o ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności.

(dowód: wniosek – k. 1-4 akt ZUS)

Orzeczeniem z dnia 16 listopada 2012r. lekarz orzecznik ZUS stwierdził, po rozpoznaniu u wnioskodawcy zaburzeń afektywnych dwubiegunowych, osobowości nieprawidłowej, uzależnień mieszanych, że jest on częściowo niezdolny do pracy do 30 listopada 2013r., a częściowa niezdolność do pracy powstała po 30 czerwca 2000r.

(dowód: orzeczenie z 16 listopada 2012r.wraz z dokumentacją medyczną w aktach rentowych – k. 33 akt rentowych)

W dniu 12 grudnia 2012r. K. B. wniósł sprzeciw do komisji lekarskiej.

(dowód: sprzeciw –k. 22 akt dokumentacji medycznej)

Orzeczeniem z dnia 14 stycznia 2013 roku komisja lekarska ZUS – po rozpoznaniu sprzeciwu wnioskodawcy - wydała orzeczenie zgodne z opinią lekarza orzecznika ZUS. Po ponownym badaniu zdiagnozowano u wnioskodawcy: zaburzenia afektywne dwubiegunowe- epizod depresyjny, próby suicydalne w wywiadzie.

(dowód: orzeczenie komisji lekarskiej ZUS z dnia 14 stycznia 2013r. roku z dokumentacją medyczną w aktach organu rentowego – k. 37akt rentowych)

U wnioskodawcy występują następujące schorzenia psychiatryczne: choroba afektywna dwubiegunowa, epizod depresyjny umiarkowany. Stopień zaawansowania powyższych schorzeń czyni wnioskodawcę częściowo niezdolnym

do pracy zarobkowej zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji zawodowych. Częściowa niezdolność do pracy wnioskodawcy powstała z datą rozpoczęcia leczenia w gabinecie psychiatrycznym tj. od 8 grudnia 2009r.

(dowód: opinia łączna biegłego psychologa M. P. i biegłego psychiatry J. B. – k. 12-15 akt, opinia uzupełniająca biegłego psychiatry J. B. - k.31 akt)

Z punktu widzenia neurologicznego u wnioskodawcy występują następujące schorzenia:

- dyskopatia;
- stan po dwukrotnym urazie głowy;
- nawracające bóle głowy;

Stopień zaawansowania tych schorzeń nie czyni wnioskodawcy osobą niezdolną do pracy zarobkowej.

(dowód: opinia biegłego neurologa B. B. – k. 20-20 odwrót akt)

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

- 1) jest niezdolny do pracy,
- 2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy,
- 3) niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit. b), pkt 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt 1, 3-8 i 9 lit. a), pkt 10 lit. a), pkt 11-12, 13 lit. a), pkt 14 lit. a) i pkt 15-17 oraz art. 7 pkt 1-4, 5 lit. a), pkt 6 i 12, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Zgodnie z przepisem art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) niezdolną do pracy w rozumieniu ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu.

Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy.

Częściowa niezdolność do pracy polega zaś na utracie w znacznym stopniu zdolności do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Wyjaśnienie treści pojęcia „pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji” wymaga uwzględnienia zarówno kwalifikacji formalnych (czyli zakresu i rodzaju przygotowania zawodowego udokumentowanego świadectwami, dyplomami, zaświadczeniami), jak i kwalifikacji rzeczywistych (czyli wiedzy i umiejętności faktycznych, wynikających ze zdobytego doświadczenia zawodowego) (tak. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 września 2006 roku, I UK 103/06 OSNP 2007/17-18/261). Dopiero zatem zmiana zawodu w ramach posiadanych kwalifikacji i brak rokowań odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu dają podstawę do przyznania renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy (por. Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 13 października 2009 roku, II UK 106/09, LEX nr 558589, z dnia 8 maja 2008 roku, I UK 356/07, OSNP 2009/17-18/238, z dnia 11 stycznia 2007 roku, II UK 156/06, OSNP 2008/3-4/45 i z dnia 25 listopada 1998 roku, II UKN 326/98, OSNAP 2000/1/36).

Przy ocenie stopnia i trwałości niezdolności do pracy oraz rokowania, co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się po pierwsze stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, a po drugie możliwości wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne (art. 13 ust. 1).

Dla ustalenia, czy wnioskodawca jest osobą niezdolną do pracy w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS Sąd z urzędu dopuścił dowód z pisemnej opinii łącznej biegłego sądowego psychologa M. P. oraz psychiatry J. B., a także z zakresu neurologii B. B., w ramach których mieszczą się rozpoznane u wnioskodawcy schorzenia.

Schorzenia neurologiczne – jak wynika z opinii biegłej neurolog - nie skutkują niezdolnością do pracy wnioskodawcy. Taką niezdolność powodują natomiast dolegliwości natury psychiatrycznej. Potwierdzili to w jednoznacznej i spójnej w swej treści, podzielonej przez Sąd, opinii psychologiczno-psychiatrycznej biegli: J. B. i M. P.. Opinia została sporządzona po zapoznaniu się z dokumentacją medyczną oraz po przeprowadzeniu osobistego badania wnioskodawcy. Wynika z niej, że charakter i nasilenie występujących u skarżącego schorzeń psychiatrycznych (choroba afektywna dwubiegunowa, epizod depresyjny umiarkowany) powoduje jego **częściową okresową niezdolność do pracy** zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Biegły psychiatra ustalił jednocześnie, że **częściowa niezdolność wnioskodawcy do pracy powstała** od momentu rozpoczęcia leczenia psychiatrycznego tj. **od 8 grudnia 2009r.** W krótkim odstępie czasu miała miejsce pierwsza hospitalizacja ubezpieczonego (26 grudzień 2009r.), podczas której rozpoznano u niego chorobę afektywną dwubiegunową. Biegły podniósł, że brak jakichkolwiek dowodów medycznych na to, aby częściowa niezdolność do pracy wnioskodawcy powstała przed tą datą. Ubezpieczony – jak wynika z dokumentacji lekarskiej - rozpoczął leczenie psychiatryczne dopiero w 2009r. Wcześniej nie leczył się psychiatrycznie. Jest to zatem dowód na to, że o ile wcześniej skarżący mógł również mieć zawirowania psychiczne, zaburzenia adaptacyjne, kryzysy, to nie były one na tyle nasilone i długotrwałe, aby skutkowały długotrwałą niezdolnością do pracy. W przeciwnym wypadku wnioskodawca z pewnością skorzystał by z pomocy specjalisty z zakresu psychiatrii przed 2009r., a tak się nie stało.

Biegły psychiatra w swojej opinii podzielił w całości stanowisko lekarza orzecznika ZUS oraz komisji lekarskiej ZUS co do stwierdzonych u ubezpieczonego schorzeń, stopnia niezdolności do pracy, a także czasokresu jej trwania.

W ocenie Sądu Okręgowego brak jest jakichkolwiek podstaw, aby podważać prawidłowość ustaleń biegłego co do daty powstania niezdolności do pracy wnioskodawcy. Podstaw takich nie znalazł nawet ubezpieczony, ani jego pełnomocnik, gdyż nie kwestionowali opinii biegłych.

Stwierdzenie niezdolności do pracy jest jednak tylko jedną z przesłanek, od których zależy prawo do renty.

I tak, w przypadku stwierdzenia częściowej niezdolności do pracy prawo do renty uzależnione jest w dalszej kolejności od:

- powstania niezdolności w enumeratywnie wymienionych okresach składkowych wymienionych w art. 6 ustawy o emeryturach i rentach z FUS lub nieskładkowych wskazanych w art. 7 ustawy lub w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów (art. 57 ustęp 1 pkt 3 ustawy). Spełnienie tego ostatniego warunku tj. powstanie niezdolności do pracy w ciągu 18 miesięcy od ustania okresów ubezpieczenia nie jest wymagane jedynie wobec mężczyzn całkowicie niezdolnych do pracy, którzy udowodnili co najmniej 25 – letni okres składkowy i nieskładkowy.

- udokumentowania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, który zgodnie z art. 58 ust. 1 pkt 5 ustawy w przypadku ubezpieczonego wynosi 5 lat. Przy czym ten wymagany okres musi przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy (art. 58 ust. 2

ustawy). Warunku tego od dnia 23 września 2011r. nie wymaga się od ubezpieczonego mężczyzny, który legitymuje się okresem składkowym wynoszącym 30 lat i jest całkowicie niezdolny do pracy.

Częściowa niezdolność do pracy ubezpieczonego powstała w dniu 8 grudnia 2009r. Biorąc pod uwagę, że wnioskodawca pozostawał w zatrudnieniu do 7 listopada 2009r., powstała ona w ciągu 18 miesięcy od ustania okresu składkowego wymienionego w art. 6 ustawy. Wnioskodawca spełnił zatem przesłankę z art. 57 ustęp 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Ostatnią przesłanką, od spełnienia której zależy prawo do renty jest wykazanie wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego. Okres ten, jak wyżej wskazano, musi przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy. Z tym, że **okresy nieskładkowe** jak wynika z uchwały Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego - Izby Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z dnia 11 stycznia 2012r., I UZP 5/11 przypadające w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy (art. 58 ust. 2 w zw. z art. 58 ust. 1 pkt 5) **uwzględnia się w rozmiarze nieprzekraczającym jednej trzeciej okresów składkowych udowodnionych w tym dziesięcioleciu** (art. 5 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych).

Biorąc pod uwagę, że niezdolność do pracy wnioskodawcy powstała w dniu 8 grudnia 2009r. , wymagany 5-letni okres składkowy i nieskładkowy winien wykazać od 8 grudnia 1999r. do 7 grudnia 2009r. lub w ciągu 10 lat przed złożeniem wniosku o rentę czyli od 17 października 2002r. do 16 października 2012r. Tymczasem w żadnym z w/w okresów wnioskodawca nie ma wymaganych 5 lat okresów ubezpieczenia. Oznacza to, że nie spełnił on przesłanki legitymowania się wymaganym okresem składkowym i nieskładkowym z art. 57 ustęp 1 pkt 2 ustawy w zw. z art. 58 ustęp 1 pkt 5 w zw. z art. 58 ust. 2 ustawy.

Wnioskodawca wymagany 5-letni okres ubezpieczenia w ciągu dziesięciolecia spełnił w okresie do 31 grudnia 1998r. A zatem, aby przysługiwało mu prawo do renty musiałby stać się osobą częściowo niezdolną do pracy w ciągu 18 miesięcy od ustania ubezpieczenia, czyli do 30 czerwca 2000r. Tymczasem wnioskodawca, jak wynika z opinii biegłego psychiatry, stał się częściowo niezdolny do pracy dopiero od dnia 8 grudnia 2009r., a zatem po upływie 18 miesięcy od ustania okresu ubezpieczenia, w którym w ciągu ostatniego dziesięciolecia wykazał 5-letni okres ubezpieczenia. Oznacza to, że skarżący nie spełnił warunku z art. 57 ust.3 ustawy.

Mając powyższe na względzie, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.